

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

Izevel – Part 2 – Ahab and Navot's Vineyard

1. מל"א כ

א וּבֶן-הַדָּד מֶלֶךְ-אַרָם, קָבַץ אֶת-כָּל-חֵילוֹ, וְשָׁלִשִׁים וּשְׁנַיִם מְלָךְ אֹתוֹ, וְסוֹס וְרֶכֶב; וַיַּעַל, וַיִּצַר עַל-שִׁמְרוֹן, וַיִּלְחָם, בָּהּ. ב וַיִּשְׁלַח מַלְאָכָיִם אֶל-אַחְזָב מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל, הַעִירָה. ג וַיֹּאמֶר לוֹ, כֹּה אָמַר בֶּן-הַדָּד, כִּסְפָךָ וְזָהָבְךָ, לִי-הוּא; וְנָשִׁיךָ וּבָנֶיךָ הַטּוֹבִים, לִי-הֵם. ד וַיַּעַן מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר, כִּדְבָרְךָ אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ: לֹךְ אֲנִי, וְכָל-אֲשֶׁר-לִי. ה וַיֵּשְׁבוּ, הַמַּלְאָכִים, וַיֹּאמְרוּ, כֹּה-אָמַר בֶּן-הַדָּד לֵאמֹר: כִּי-שְׁלַחְתִּי אֵלֶיךָ לֵאמֹר, כִּסְפָךָ וְזָהָבְךָ וְנָשִׁיךָ וּבָנֶיךָ לִי תֵתֵן. ו כִּי אִם-כָּעֵת מָחָר, אֲשַׁלַּח אֶת-עַבְדֵי אֵלֶיךָ, וְחָפְשׁוּ אֶת-בֵּיתְךָ, וְאֶת בְּתֵי עַבְדֶיךָ; וְהָיָה כָל-מִחְמַד עֵינֶיךָ, יְשִׁימוּ בַיָּדָם וְלָקְחוּ. ז וַיִּקְרָא מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל, לְכָל-זִקְנֵי הָאָרֶץ, וַיֹּאמֶר דְּעוּ-נָא וּרְאוּ, כִּי רָעָה זֶה מִבְּקִשׁ: כִּי-שְׁלַח אֵלַי לְנָשִׁי וּלְבָנֵי, וְלִכְסָפִי וְלְזָהָבִי, וְלֹא מָנַעְתִּי, מִמֶּנּוּ. ח וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו כָּל-הַזִּקְנִים, וְכָל-הָעָם: אַל-תִּשְׁמַע, וְלֹא תֵאבְדָה. ט וַיֹּאמֶר לְמַלְאָכָי בֶּן-הַדָּד, אָמְרוּ לֵאדֹנָי הַמֶּלֶךְ כֹּל אֲשֶׁר-שְׁלַחְתָּ אֶל-עַבְדְּךָ בְּרֹאשֹׁנָה אֲעֹשֶׂה, וְהַדְּבַר הַזֶּה, לֹא אוּכַל לַעֲשׂוֹת; וַיִּלְכוּ, הַמַּלְאָכִים, וַיִּשְׁבְּהוּ, דְּבַר י. וַיִּשְׁלַח אֵלָיו, בֶּן-הַדָּד, וַיֹּאמֶר, כֹּה-יַעֲשׂוּן לִי אֱלֹהִים וְכֹה יוֹסִפוּ: אִם-יִשְׁפַק, עָפָר שִׁמְרוֹן, לְשַׁעֲלִים, לְכָל-הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֵי י. וַיַּעַן מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר דְּבָרוּ, אֶל-יְתֹהֵלֵל חֲגֹר כַּמְפַתֵּחַ. יב וַיְהִי, כִּשְׁמַע אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה, וְהוּא שָׂתָה הוּא וְהַמַּלְכִים, בַּסֹּכּוֹת; וַיֹּאמֶר אֶל-עַבְדָּיו שִׁימוּ, וַיִּשְׁימוּ עַל-הָעֵיר. יג וְהִנֵּה נְבִיא אָחָד, נָגַשׁ אֶל-אַחְזָב מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמֶר כֹּה אָמַר יְהוָה, הֲרֵאִיתָ אֶת כָּל-הַקְּהָמוֹן הַגָּדוֹל הַזֶּה; הֲנִנִּי נֹתֵן בְּיָדְךָ הַיּוֹם, וַיִּדְעַת פִּי-אֲנִי יְהוָה. יד וַיֹּאמֶר אַחְזָב, בְּמִי, וַיֹּאמֶר כֹּה-אָמַר יְהוָה, בְּנַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינֹת; וַיֹּאמֶר מִי-יֵאָסֵר הַמַּלְחָמָה, וַיֹּאמֶר אֵתָה. טו וַיִּפְקֹד, אֶת-נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינֹת, וַיְהִיוּ, מֵאֲתִים שְׁנַיִם וּשְׁלִשִׁים; וְאַחֲרֵיהֶם, פָּקְדוֹת אֶת-כָּל-הָעָם כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל--שִׁבְעַת אֲלָפִים. טז וַיִּצְאוּ, בַּצָּהָרִים; וּבֶן-הַדָּד שָׂתָה שָׁכֹר בַּסֹּכּוֹת, הוּא וְהַמַּלְכִים שְׁלִשִׁים-וּשְׁנַיִם מְלָךְ--עֲזָר אֹתוֹ. יז וַיִּצְאוּ, נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינֹת--בְּרֹאשֹׁנָה; וַיִּשְׁלַח בֶּן-הַדָּד, וַיְגִידוּ לוֹ לֵאמֹר, אֲנָשִׁים, יִצְאוּ מִשִּׁמְרוֹן. יח וַיֹּאמֶר אִם-לְשִׁלּוֹם יִצְאוּ, תִּפְשׂוּם חַיִּים; וְאִם לְמַלְחָמָה יִצְאוּ, חַיִּים תִּפְשׂוּם. יט וְאֵלָהּ יִצְאוּ מִן-הָעֵיר, נַעֲרֵי שָׂרֵי הַמְּדִינֹת, וְהָיִל, אֲשֶׁר אַחֲרֵיהֶם. כ וַיָּכּוּ, אִישׁ אִישׁוֹ, וַיִּנְסוּ אָרָם, וַיִּרְדְּפֵם יִשְׂרָאֵל; וַיִּמְלֹט, בֶּן-הַדָּד מֶלֶךְ אָרָם, עַל-סוֹס, וּפָרָשִׁים. כא וַיִּצֵא מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וַיִּרְדֵּף אֶת-הַסּוֹס וְאֶת-הָרֶכֶב, וְהָכָה בְּאָרָם, מִכָּה גְדוֹלָה. כב וַיִּגַּשׁ הַנְּבִיא, אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמֶר לוֹ לֹךְ הַתְּחִזֵּק, וַיַּדַּע וַיִּרְאֶה אֶת אֲשֶׁר-תַּעֲשֶׂה: כִּי לְתִשׁוּבַת הַשָּׁנָה, מֶלֶךְ אָרָם עָלָה עִלְיָךְ. כג וְעַבְדֵי מֶלֶךְ-אָרָם אָמְרוּ אֵלָיו, אֱלֹהֵי הָרִים אֱלֹהֵיהֶם, עַל-כֵּן, חֲזָקוּ מִמֶּנּוּ; וְאוֹלָם, נִלְחַם אִתָּם בְּמִישׁוֹר--אִם-לֹא נַחֲזֵק, מֵהֶם. כד וְאֶת-הַדְּבָר הַזֶּה, עָשָׂה: הִסֵּר הַמַּלְכִים אִישׁ מִמִּקְמוֹ, וְשִׁים פְּחוֹת תַּחְתֵּיהֶם. כה וְאֵתָה תִּמְנָה-לָךְ חֵיל כַּחֲלֵי הַנֶּפֶל מֵאוֹתָךְ וְסוֹס כְּסוֹס וְרֶכֶב כְּרֶכֶב, וְנִלְחָמָה אוֹתָם בְּמִישׁוֹר--אִם-לֹא נַחֲזֵק, מֵהֶם; וַיִּשְׁמַע לְקָלָם, וַיַּעַשׂ כֵּן.

1 King Ben-hadad of Aram gathered his whole army; thirty-two kings accompanied him with horses and chariots. He advanced against Samaria, laid siege to it, and attacked it. 2 And he sent messengers to Ahab inside the city 3 to say to him, "Thus said Ben-hadad: Your silver and gold are mine, and your beautiful wives and children are mine." 4 The king of Israel replied, "As you say, my lord king: I and all I have are yours." 5 Then the messengers came again and said, "Thus said Ben-hadad: When I sent you the order to give me your silver and gold, and your wives and children, 6 I meant that tomorrow at this time I will send my servants to you and they will search your house and the houses of your courtiers and seize everything you prize and take it away." 7 Then the king of Israel summoned all the elders of the land, and he said, "See for yourselves how that man is bent on evil! For when he demanded my wives and my children, my silver and my gold, I did not refuse him." 8 All the elders and all the people said, "Do not obey and do not submit!" 9 So he said to Ben-hadad's messengers, "Tell my lord the king: All that you first demanded of your servant I shall do, but this thing I cannot do." The messengers went and reported this to him. 10 Thereupon Ben-hadad sent him this message: "May the gods do thus to me and even more, if the dust of Samaria will provide even a handful for each of the men who follow me!" 11 The king of Israel replied, "Tell him: Let not him who girds on his sword boast like him who ungirds it!" 12 On hearing this reply—while he and the other kings were drinking together at Succoth—he commanded his followers, "Advance!" And they advanced against the city. 13 Then a certain prophet went up to King Ahab of Israel and said, "Thus said the LORD: Do you see that great host? I will deliver it into your hands today, and you shall know that I am the LORD." 14 "Through whom?" asked Ahab. He answered, "Thus said the LORD: Through the aides of the provincial governors." He asked, "Who shall begin the battle?" And he answered, "You." 15 So he mustered the aides of the provincial governors, 232 strong, and then he mustered all the troops—all the Israelites—7,000 strong. 16 They marched

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

out at noon, while Ben-hadad was drinking himself drunk at Succoth together with the thirty-two kings allied with him. 17 The aides of the provincial governors rushed out first. Ben-hadad sent [scouts], who told him, "Some men have come out from Samaria." 18 He said, "If they have come out to surrender, take them alive; and if they have come out for battle, take them alive anyhow." 19 But the others—the aides of the provincial governors, with the army behind them—had already rushed out of the city, 20 and each of them struck down his opponent. The Arameans fled, and Israel pursued them; but King Ben-hadad of Aram escaped on a horse with other horsemen. 21 The king of Israel came out and attacked the horses and chariots, and inflicted a great defeat on the Arameans. 22 Then the prophet approached the king of Israel and said to him, "Go, keep up your efforts, and consider well what you must do; for the king of Aram will attack you at the turn of the year." 23 Now the ministers of the king of Aram said to him, "Their God is a God of mountains; that is why they got the better of us. But if we fight them in the plain, we will surely get the better of them.

2. מל"א, כ

כז ויהי לתשובת השנה, ויפקד בן-הדד את-אָרָם; ויעל אַפְקָה, למלחמה עם-יִשְׂרָאֵל. כז וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל, הִתְפַּקְדוּ וְכָלְפוּ, וַיֵּלְכוּ, לְקִרְאָתָם; וַיַּחֲנוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל נֶגְדָם, כְּשֵׁנֵי חֲשָׁפֵי עֵזִים, וְאָרָם, מָלְאוּ אֶת-הָאָרֶץ. כח וַיִּגַּשׁ אִישׁ הָאֱלֹהִים, וַיֹּאמֶר אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמֶר כֹּה-אָמַר יְהוָה יְעַן אֲשֶׁר אָמְרוּ אָרָם אֱלֹהֵי הָרִים יְהוָה, וְלֹא-אֱלֹהֵי עֲמָקִים הוּא--וְנִתְּתִי אֶת-כָּל-הַהַמּוֹן הַגָּדוֹל הַזֶּה, בְּיָדְךָ, וַיִּדְעַתֶּם, כִּי-אֲנִי יְהוָה. כט וַיַּחֲנוּ אֱלֹהֵי נֶחַח-אֱלֹהֵי, שְׁבַעַת יָמִים; וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׂבִיעִי, וַתִּקְרַב הַמִּלְחָמָה, וַיָּכּוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-אָרָם מֵאֶה-אֶלְפֵי רַגְלֵי, בַּיּוֹם אֶחָד. ל וַיָּנֹסוּ הַנּוֹתְרִים אַפְקָה, אֶל-הָעִיר, וַתִּפֹּל הַחוּמָה, עַל-עוֹשְׂרִים וְשֹׁבְעָה אֶלְפֵי אִישׁ הַנּוֹתְרִים; וּבֶן-הַדָּד נָס, וַיָּבֵא אֶל-הָעִיר חֶדֶר בְּחֶדֶר. לא וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו, עֲבָדָיו, הֲנֵה-נָא שְׁמַעְנוּ, כִּי מַלְכֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל כִּי-מַלְכֵי חֶסֶד הֵם; נְשִׂימָה נָא שְׂקִים בְּמַתְנֵינוּ וְחֻבְלִים בְּרַאשֵׁינוּ, וְנִצֵּא אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל--אוּלֵי, יִחְיֶה אֶת-נַפְשֶׁךָ. לב וַיַּחְגְּרוּ שְׂקִים בְּמַתְנֵיהֶם וְחֻבְלִים בְּרַאשֵׁיהֶם, וַיָּבֵאוּ אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמְרוּ, עֲבָדְךָ בֶּן-הַדָּד אָמַר תַּחֲיֵ-נָא נַפְשִׁי; וַיֹּאמֶר הַעוֹדֵנוּ חַי, אַחִי הוּא. לג וְהָאֲנָשִׁים יִנְחָשׁוּ וַיִּמְהָרוּ וַיַּחֲלְטוּ הַמַּמְנוֹ, וַיֹּאמְרוּ אַחִיךָ בֶּן-הַדָּד, וַיֹּאמֶר, בָּאוּ קַחְהוּ; וַיִּצֵּא אֵלָיו בֶּן-הַדָּד, וַיַּעֲלֵהוּ עַל-הַמֶּרְכָבָה. לד וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעָרִים אֲשֶׁר-לָקַח-אַבִּי מֵאֵת אָבִיךָ אֲשִׁיב, וְחֻצוֹת תִּשְׂשִׂים לָךְ בְּדַמְשֶׁק כַּאֲשֶׁר-שָׂם אָבִי בְּשִׁמְרוֹן, וְאֲנִי, בְּבֵרִית אֲשַׁלְּחֶךָ; וַיִּכְרַת-לוֹ בְרִית, וַיִּשְׁלַחְהוּ.

At the turn of the year, Ben-hadad mustered the Arameans and advanced on Aphek to fight Israel. 27 Now the Israelites had been mustered and provisioned, and they went out against them; but when the Israelites encamped against them, they looked like two flocks of goats, while the Arameans covered the land. 28 Then the man of God approached and spoke to the king of Israel, "Thus said the LORD: Because the Arameans have said, 'The LORD is a God of mountains, but He is not a God of lowlands,' I will deliver that great host into your hands; and you shall know that I am the LORD." 29 For seven days they were encamped opposite each other. On the seventh day, the battle was joined and the Israelites struck down 100,000 Aramean foot soldiers in one day. 30 The survivors fled to Aphek, inside the town, and the wall fell on the 27,000 survivors. Ben-hadad also fled and took refuge inside the town, in an inner chamber. 31 His ministers said to him, "We have heard that the kings of the House of Israel are magnanimous kings. Let us put sackcloth on our loins and ropes on our heads, and surrender to the king of Israel; perhaps he will spare your life." 32 So they girded sackcloth on their loins and wound ropes around their heads, and came to the king of Israel and said, "Your servant Ben-hadad says, 'I beg you, spare my life.'" He replied, "Is he still alive? He is my brother." 33 The men divined his meaning and quickly caught the word from him, saying, "Yes, Ben-hadad is your brother." "Go, bring him," he said. Ben-hadad came out to him, and he invited him into his chariot. 34 Ben-hadad said to him, "I will give back the towns that my father took from your father, and you may set up bazaars for yourself in Damascus as my father did in Samaria." "And I, for my part," [said Ahab,] "will let you go home under these terms." So he made a treaty with him and dismissed him.

3. שם"א כב

ו וַיִּשְׁמַע שְׂאוּל--כִּי נוֹדַע דָּוִד, וְאֲנָשִׁים אֲשֶׁר אֵתוֹ; וַשְׂאוּל יוֹשֵׁב בְּגִבְעָה תַחַת-הָאֲשֵׁל בְּרָמָה, וְחַנִּיתוֹ בְּיָדוֹ, וְכָל-עֲבָדָיו, נֹצְבִים עָלָיו. ז וַיֹּאמֶר שְׂאוּל, לְעֲבָדָיו הַנּוֹצְבִים עָלָיו, שְׁמַעוּ-נָא, בְּנֵי יְמִינִי: גַּם-לְכַלְכֶּם, יִתֵּן בֶּן-יִשִׁי שְׂדוֹת וְכִרְמִים--לְכַלְכֶּם יָשִׁים, שְׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

מאות ח. כי קשרתם כלכם עלי, ואין-גלה את-אזני בכרת-בני עם-בן-ישי, ואין-חלה מכם עלי, וגלה את-אזני: כי הקים בני את-עבדי עלי לארב, כיום הזה ... יח ויאמר המלך, לדויג (לדואג), סב אתה, ופגע בכהנים; ויסב דויג (דואג) האדמי, ופגע-הוא בכהנים, וימת ביום ההוא שמונים וחמשה איש, נשא אפוד בד. יט ואת נב עיר-הכהנים, הפך לפי-חרב, מאיש ועד-אשה, מעולל ועד-יונק; ושור וחמור ושה, לפי-חרב.

6 When Saul heard that David and the men with him had been located—Saul was then in Gibeah, sitting under the tamarisk tree on the height, spear in hand, with all his courtiers in attendance upon him— 7 Saul said to the courtiers standing about him, “Listen, men of Benjamin! Will the son of Jesse give fields and vineyards to every one of you? And will he make all of you captains of thousands or captains of hundreds? 8 Is that why all of you have conspired against me? For no one informs me when my own son makes a pact with the son of Jesse; no one is concerned for me and no one informs me when my own son has set my servant in ambush against me, as is now the case.” ....18 Thereupon the king said to Doeg, “You, Doeg, go and strike down the priests.” And Doeg the Edomite went and struck down the priests himself; that day, he killed eighty-five men who wore the linen ephod. 19 He put Nob, the town of the priests, to the sword: men and women, children and infants, oxen, asses, and sheep—[all] to the sword

4. מלכים א פרק כא

א ויהי, אחר הדברים האלה, כרם היה לנבות היזרעאלי, אשר ביזרעאל--אצל היכל אחאב, מלך שמרון. ב וידבר אחאב אל-נבות לאמר תנה לי את-כרמך ויהי לי לגן-ירק, כי הוא קרוב אצל ביתי, ואתנה לך תחתיו, כרם טוב ממנו; אם טוב בעיניך, אתנה לך כסף מחיר זה. ג ויאמר נבות, אל-אחאב: חלילה לי מיהוה, מתתי את-נחלת אבותי לך. ד ויבא אחאב אל-ביתו סר וזעף, על-הדבר אשר-דבר אליו נבות היזרעאלי, ויאמר, לא-אתן לך את-נחלת אבותי; וישכב, על-מטתי, ויסב את-פניו, ולא-אכל לחם. ה ותבא אליו, איזבל אשתו; ותדבר אליו, מה-זה רוחך סרה, ואיך, אכל לחם. ו וידבר אליה, כי-אדבר אל-נבות היזרעאלי ואמר לו תנה לי את-כרמך בכסף, או אם-חפץ אתה, אתנה לך כרם תחתיו; ויאמר, לא-אתן לך את-כרמי. ז ותאמר אליו, איזבל אשתו, אתה תעשה מלוכה על-ישראל; קום אכל-לחם, ויטב לך--אני אתן לך, את-כרם נבות היזרעאלי. ח ותכתב ספרים בשם אחאב, ותחתם בחתמו; ותשלח הספרים (ספרים), אל-הזקנים ואל-החרים אשר בעירו, הישבים, את-נבות. ט ותכתב בספרים, לאמר: קראו-צום, והשיבו את-נבות בראש העם. י והושיבו שנים אנשים בני-בליעל, נגדו, ויעדהו לאמר, ברכת אלהים ומלך; והוציאהו וסקלהו, וימת. יא ויעשו אנשי עירו הזקנים והחרים, אשר הישבים בעירו, כאשר שלחה אליהם, איזבל--כאשר כתוב בספרים, אשר שלחה אליהם. יב קראו, צום; והשיבו את-נבות, בראש העם. יג ויבאו שני האנשים בני-בליעל, וישבו נגדו, ויעדהו אנשי הבליעל את-נבות נגד העם לאמר, ברך נבות אלהים ומלך; ויצאהו מחוץ לעיר, ויסקלהו באבנים וימת. יד וישלחו, אל-איזבל לאמר: סקל נבות, וימת. טו ויהי כשמע איזבל, כי-סקל נבות וימת; ותאמר איזבל אל-אחאב, קום רש את-כרם נבות היזרעאלי אשר מאן לתת-לך בכסף--כי אין נבות חי, כי-מת. טז ויהי כשמע אחאב, כי מת נבות; ויקם אחאב, לרדת אל-כרם נבות היזרעאלי--לרשתו. יז ויהי, דבר-יהוה, אל-אליהו התשבי, לאמר. יח קום רד, לקראת אחאב מלך-ישראל--אשר בשמרון; הנה בכרם נבות, אשר-ירד שם לרשתו. יט ודברת אליו לאמר, מה אמר יהוה, הרצחת, וגם-לרשת; ודברת אליו לאמר, מה אמר יהוה, במקום אשר לקקו הכלבים את-דם נבות, ילקו הכלבים את-דמך גם-אתה. כ ויאמר אחאב אל-אליהו, המצאתני איבי; ויאמר מצאתי--יען התמכר, לעשות הרע בעיני יהוה. כא הנני מבי אליך רעה, ובערתי אחרך; והכרתי לאחאב משתין בקיר, ועצור ועזוב בישראל. כב ונתתי את-ביתך, כבית ירבעם בן-נבט, וכבית, בעשא בן-אחיה: אל-הפעס אשר הכעסת, ותחטא את-ישראל. כג וגם-לאיזבל--דבר יהוה, לאמר: הכלבים יאכלו את-איזבל, בחל יזרעאל. כד המת לאחאב בעיר, יאכלו הכלבים; והמת, בשדה, יאכלו, עוף השמים. כה רק, לא-היה כאחאב, אשר התמכר, לעשות הרע בעיני יהוה--אשר-הסתה אתו, איזבל אשתו. כו ויתעב מאד, ללכת אחר הגללים--ככל, אשר עשו האמרי, אשר הוריש יהוה, מפני בני ישראל. כז ויהי כשמע אחאב את-הדברים האלה, ויקרע בגדיו, וישם-שק על-בשרו, ויצום; וישכב בשק, ויהלך אט. כח ויהי, דבר-יהוה, אל-אליהו התשבי, לאמר. כט הראית, כי-נכנע אחאב מלפני; יען כי-נכנע מפני, לא-אבי הרעה ב'מיו--בימי בנז, אביא הרעה על-ביתו.

1 [The following events] occurred sometime afterward: Naboth the Jezreelite owned a vineyard in Jezreel, adjoining the palace of King Ahab of Samaria. 2 Ahab said to Naboth, “Give me your vineyard, so that I may have it as a vegetable garden, since it is right next to my palace. I will give you a better vineyard in exchange; or, if you prefer, I will pay you the

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

price in money.” 3 But Naboth replied, “The LORD forbid that I should give up to you what I have inherited from my fathers!” 4 Ahab went home dispirited and sullen because of the answer that Naboth the Jezreelite had given him: “I will not give up to you what I have inherited from my fathers!” He lay down on his bed and turned away his face, and he would not eat. 5 His wife Jezebel came to him and asked him, “Why are you so dispirited that you won’t eat?” 6 So he told her, “I spoke to Naboth the Jezreelite and proposed to him, ‘Sell me your vineyard for money, or if you prefer, I’ll give you another vineyard in exchange’; but he answered, ‘I will not give my vineyard to you.’” 7 His wife Jezebel said to him, “Now is the time to show yourself king over Israel. Rise and eat something, and be cheerful; I will get the vineyard of Naboth the Jezreelite for you.” 8 So she wrote letters in Ahab’s name and sealed them with his seal, and sent the letters to the elders and the nobles who lived in the same town with Naboth. 9 In the letters she wrote as follows: “Proclaim a fast and seat Naboth at the front of the assembly. 10 And seat two scoundrels opposite him, and let them testify against him: ‘You have reviled God and king!’ Then take him out and stone him to death.” 11 His townsmen—the elders and nobles who lived in his town—did as Jezebel had instructed them, just as was written in the letters she had sent them: 12 They proclaimed a fast and seated Naboth at the front of the assembly. 13 Then the two scoundrels came and sat down opposite him; and the scoundrels testified against Naboth publicly as follows: “Naboth has reviled God and king.” Then they took him outside the town and stoned him to death. 14 Word was sent to Jezebel: “Naboth has been stoned to death.” 15 As soon as Jezebel heard that Naboth had been stoned to death, she said to Ahab, “Go and take possession of the vineyard which Naboth the Jezreelite refused to sell you for money; for Naboth is no longer alive, he is dead.” 16 When Ahab heard that Naboth was dead, Ahab set out for the vineyard of Naboth the Jezreelite to take possession of it. 17 Then the word of the LORD came to Elijah the Tishbite: 18 “Go down and confront King Ahab of Israel who [resides] in Samaria. He is now in Naboth’s vineyard; he has gone down there to take possession of it. 19 Say to him, ‘Thus said the LORD: Would you murder and take possession? Thus said the LORD: In the very place where the dogs lapped up Naboth’s blood, the dogs will lap up your blood too.’” 20 Ahab said to Elijah, “So you have found me, my enemy?” “Yes, I have found you,” he replied. “Because you have committed yourself to doing what is evil in the sight of the LORD, 21 I will bring disaster upon you. I will make a clean sweep of you, I will cut off from Israel every male belonging to Ahab, bond and free. 22 And I will make your house like the House of Jeroboam son of Nebat and like the House of Baasha son of Ahijah, because of the provocation you have caused by leading Israel to sin. 23 And the LORD has also spoken concerning Jezebel: ‘The dogs shall devour Jezebel in the field of Jezreel. 24 All of Ahab’s line who die in the town shall be devoured by dogs, and all who die in the open country shall be devoured by the birds of the sky.’” 25 Indeed, there never was anyone like Ahab, who committed himself to doing what was displeasing to the LORD, at the instigation of his wife Jezebel. 26 He acted most abominably, straying after the fetishes just like the Amorites, whom the LORD had dispossessed before the Israelites.) 27 When Ahab heard these words, he rent his clothes and put sackcloth on his body. He fasted and lay in sackcloth and walked about subdued. 28 Then the word of the LORD came to Elijah the Tishbite: 29 “Have you seen how Ahab has humbled himself before Me? Because he has humbled himself before Me, I will not bring the disaster in his lifetime; I will bring the disaster upon his house in his son’s time.”

5. סנהדרין מח ע"ב

"הרוגי מלכות נכסיהם למלך"

6. מל"א כב

א וַיָּשְׁבוּ, שְׁלֹשׁ שָׁנִים: אֵין, מִלְחָמָה, בֵּין אָרָם, וּבֵין יִשְׂרָאֵל. ב וַיְהִי, בַּשָּׁנָה הַשְּׁלִישִׁית; וַיֵּרֶד יְהוֹשָׁפָט מֶלֶךְ-יְהוּדָה, אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל. ג וַיֹּאמֶר מֶלֶךְ-יִשְׂרָאֵל, אֶל-עַבְדָּיו, הִידְעָתֶם, כִּי-לָנוּ רָמַת גִּלְעָד; וְאַנְחָנוּ מִחַשְׁיִם--מִקַּחַת אֲתָהּ, מִיַּד מֶלֶךְ אָרָם. ד וַיֹּאמֶר, אֶל-יְהוֹשָׁפָט, הֲתֵלֵךְ אִתִּי לְמִלְחָמָה, רָמַת גִּלְעָד; וַיֹּאמֶר יְהוֹשָׁפָט אֶל-מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, כְּמוֹנִי כְמוֹךָ כְּעַמִּי כְּעַמְךָ כְּסוֹסֵיךָ כְּסוֹסֵי. ה וַיֹּאמֶר

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

יהושפט, אל-מלך ישראל: דרש-נא כיום, את-דבר יהוה. ו. ויקבץ מלך-ישראל את-הנביאים, פארבע מאות איש, ויאמר אלהם האלה על-רמת גלעד למלחמה, אם-אחדל; ויאמרו עלה, ונתן אדני ביד המלך. ז. ויאמר, יהושפט, האין פה נביא ליהוה, עוד; ונדרשה, מאתו. ח. ויאמר מלך-ישראל אל-יהושפט עוד איש-אחד לדרש את-יהוה מאתו ואני שנאתיו, כי לא-יתנבא עלי טוב כי אם-רע--מיקהו, בן-ימלה; ויאמר, יהושפט, אל-יאמר המלך, כן... יב. וכל-הנבאים--נבאים כן, לאמר: עלה רמת גלעד, והצלח, ונתן יהוה, ביד המלך. יג. והמלאך אשר-הלך לקרא מיקהו, דבר אליו לאמר, הנה-נא דברי הנביאים פה-אחד טוב, אל-המלך; והי-נא דבריר (דברך), כדבר אחד מהם--ודברת טוב. יד. ויאמר, מיקהו: חיי-יהוה--כי את-אשר יאמר יהוה אלי, אתו אדבר. טו. ויבוא, אל-המלך, ויאמר המלך אליו מיקהו הנגלה אל-רמת גלעד למלחמה, אם-נחדל; ויאמר אליו עלה והצלח, ונתן יהוה ביד המלך. טז. ויאמר אליו המלך, עד-כמה פעמים אני משביעך: אשר לא-תדבר אלי, רק-אמת--בשם יהוה. יז. ויאמר, ראיתי את-קל-ישראל נפצים אל-ההרים, כצאן, אשר אין-להם רעה; ויאמר יהוה לא-אדנים לאלה, ישובו איש-לביתו בשלום. יח. ויאמר מלך-ישראל, אל-יהושפט: הלוא אמרתי אליך, לוא-יתנבא עלי טוב כי אם-רע... כה ויאמר מיקהו, הנך ראה ביום ההוא, אשר תבא חדר בחדר, להחבה. כו. ויאמר מלך ישראל, קח את-מיקהו, והשיבהו אל-אמן שר-העיר, ואל-יואש, בן-המלך. כז. ואמרת, כה אמר המלך, שימו את-זה, בית הפלא; והאכלהו לחם לחץ, ומים לחץ, עד, באי בשלום. כח. ויאמר מיקהו--אם-שוב תשוב בשלום, לא-דבר יהוה בי; ויאמר, שמעו עמים כלם כט ויעל מלך-ישראל ויהושפט מלך-יהודה, רמת גלעד. לו. ויאמר מלך ישראל אל-יהושפט, התחפש ובא במלחמה, ואתה, לבש בגדיך; ויתחפש מלך ישראל, ויבוא במלחמה. לא. ומלך ארם צוה את-שרי הרקב אשר-לו שלשים ושנים, לאמר, לא תלחמו, את-קטן ואת-גדול: כי אם-את-מלך ישראל, לבדו. לב. ויהי כראות שרי הרקב את-יהושפט, והמה אמרו אף מלך-ישראל הוא, ויסרו עליו, להלחם; ויצעה, יהושפט. לג. ויהי, כראות שרי הרקב, כי-לא-מלך ישראל הוא; וישובו, מאחריו. לד. ואיש, משך בקשת לתמו, ויכה את-מלך ישראל, בין הדבקים ובין השרון; ויאמר לרקבו, הפך ירך והוציאני מן-המחנה--כי החליתי. לה. ותעלה המלחמה, ביום ההוא, והמלך היה מעמד במרפבה, נכח ארם; וימת בערב, ויצק דם-המכה אל-חיק הרקב. לו. ויעבר הרנה במחנה, קבא השמש לאמר: איש אל-עירו, ואיש אל-ארצו. לז. וימת המלך, ויבוא שמרון; ויקברו את-המלך, בשמרון. לח. וישטף את-הרקב על ברכת שמרון, וילקו הפלבים את-דמו, והזנות, רחצו--כדבר יהוה, אשר דבר.

1 There was a lull of three years, with no war between Aram and Israel. 2 In the third year, King Jehoshaphat of Judah came to visit the king of Israel. 3 The king of Israel said to his courtiers, "You know that Ramoth-gilead belongs to us, and yet we do nothing to recover it from the hands of the king of Aram." 4 And he said to Jehoshaphat, "Will you come with me to battle at Ramoth-gilead?" Jehoshaphat answered the king of Israel, "I will do what you do; my troops shall be your troops, my horses shall be your horses." 5 But Jehoshaphat said further to the king of Israel, "Please, first inquire of the LORD." 6 So the king of Israel gathered the prophets, about four hundred men, and asked them, "Shall I march upon Ramoth-gilead for battle, or shall I not?" "March," they said, "and the Lord will deliver [it] into Your Majesty's hands." 7 Then Jehoshaphat asked, "Isn't there another prophet of the LORD here through whom we can inquire?" 8 And the king of Israel answered Jehoshaphat, "There is one more man through whom we can inquire of the LORD; but I hate him, because he never prophesies anything good for me, but only misfortune—Micaiah son of Imlah." But King Jehoshaphat said, "Don't say that, Your Majesty."....12 And all the other prophets were prophesying similarly, "March upon Ramoth-gilead and triumph! The LORD will deliver it into Your Majesty's hands." 13 The messenger who had gone to summon Micaiah said to him: "Look, the words of the prophets are with one accord favorable to the king. Let your word be like that of the rest of them; speak a favorable word." 14 "As the LORD lives," Micaiah answered, "I will speak only what the LORD tells me." 15 When he came before the king, the king said to him, "Micaiah, shall we march upon Ramoth-gilead for battle, or shall we not?" He answered him, "March and triumph! The LORD will deliver [it] into Your Majesty's hands." 16 The king said to him, "How many times must I adjure you to tell me nothing but the truth in the name of the LORD?" 17 Then he said, "I saw all Israel scattered over the hills like sheep without a shepherd; and the LORD said, 'These have no master; let everyone return to his home in safety.'" 18 "Didn't I tell you," said the king of Israel to Jehoshaphat, "that he would not prophesy good fortune for me, but only misfortune?".... 25 And Micaiah replied, "You'll find out on the day when you try to hide in the innermost room." 26 Then the king of Israel said, "Take Micaiah and turn him over to Amon, the city's governor, and to Prince Joash, 27 and say, 'The king's orders are: Put this fellow in prison,

HIDDEN WOMEN IN THE BIBLE

with Chazan Arik Wollheim

and let his fare be scant bread and scant water until I come home safe.” 28 To which Micaiah retorted, “If you ever come home safe, the LORD has not spoken through me.” He said further, “Listen, all you peoples!” 29 So the king of Israel and King Jehoshaphat of Judah marched upon Ramoth-gilead. 30 The king of Israel said to Jehoshaphat, “Disguise yourself and go into the battle; but you, wear your robes.” So the king of Israel went into the battle disguised. 31 Now the king of Aram had instructed his thirty-two chariot officers: “Don’t attack anyone, small or great, except the king of Israel.” 32 So when the chariot officers saw Jehoshaphat, whom they took for the king of Israel, they turned upon him to attack him, and Jehoshaphat cried out. 33 And when the chariot officers became aware that he was not the king of Israel, they turned back from pursuing him. 34 Then a man drew his bow at random and he hit the king of Israel between the plates of the armor; and he said to his charioteer, “Turn the horses around and get me behind the lines; I’m wounded.” 35 The battle raged all day long, and the king remained propped up in the chariot facing Aram; the blood from the wound ran down into the hollow of the chariot, and at dusk he died. 36 As the sun was going down, a shout went through the army: “Every man to his own town! Every man to his own district.” 37 So the king died and was brought to Samaria. They buried the king in Samaria, 38 and they flushed out the chariot at the pool of Samaria. Thus the dogs lapped up his blood and the whores bathed [in it], in accordance with the word that the LORD had spoken.

7. הראי"ה קוק – המספד בירושלים July 3, 1934

והנה התכונה של החבה הלאומית נתגלתה באחאב שחבב מאד את ישראל. ואחז מעשה אבותיו עמרי שהוסיף עיר אחת בארץ ישראל, ו"דורשי רשומות אמרו כולם באים לחיי העולם הבא, 'לי גלעד', זה אחאב שנפל בגלעד", שהיה מעמיד פנים במלחמה, גם אחר שנחתו בו החצים, כדי שלא להבעית את ישראל. אומץ רוח כזה בא מאהבה יתירה ונפלאה, גם כיבד את התורה מפני שעכ"פ שמר את כבוד האומה כלפי חוץ, לפני בן הדד, ועכ"ז לא הכיר ערכה של תורה וקדושת השי"ת המיוחדת שבה כל יתרונם של ישראל. ע"כ הלך בדרכי איזבל ובחוקות התועבות של גויי הארץ לפי המדה שהיתה שולטת אז ברוח הזמן.